نظام خدمات درمانی در اروپا و آسیا

کشـــورهای اروپایی چون آلمان و فرانسه و یا اکثر کشورهای منطقه اسکاندیناوی از نظام خدمات درمانی و تامین‌اجتماعی نســـبتا قوی برخوردارند. دلیل موفقیت این کشورها چیست؟ آیا هیچ نقصی در نظام خدمات درمانی این کشورها وجود ندارد؟ کشورهای آسیایی چون ژاپن و تایوان چطور؟ آیا نظام تامین‌اجتماعی و خدمات درمانی این کشورها از نظر کیفیت با کشورهای اروپایی برابری می کند؟ شاید بهتر باشد برای یافتن پاسخ تمامی این پرسش‌ها سری بزنید به کتاب «نظام خدمات درمانی در اروپا و آسیا» به قلم «کریستین آسپالتر»، «یوسو یوچیدا» و «رابین گالد». می‌توانید این کتاب را با بهای ۱۴۰ دلار از سایت آمازون تهیه کنید.

فرانسه همیشه از نظر شیوع مصرف سیگار و الکل عملکرد بدی داشته است. ۲۴ درصد از افراد بالای ۱۵ سال (در مقابل ۲۰ درصد جهانی) سیگاری هستند و مصرف الکل نیز در بین جوانان، افراد میانسال و سالمندان شایع است. درواقع بخش قابل‌توجهی از جامعه به نوعی به مصرف دخانیات یا الکل اعتیاد دارند

غفلت از پیشگیری، چاقی و اعتیاد گریبان سلامت فرانسوی‌ها را گرفت

چرا نظام درمانی فرانسه افول کرد؟

● حامد رسولی ●
● روزنامه نگار ●

نظام سلامت و بهداشت و درمان بســیاری از کشورها در سه دهه گذشته تحت تاثیر توزیع و انتقال بیماری‌ها و همچنین پیر شـــدن جمعیت با چالش روبه‌رو بوده است. از همین رو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی برآورد می کند که سهم هزینه‌های بخش ســـلامت در تولید ناخالص داخلی جهانـــی از ۶ درصد کنونی به ۱۴ درصد در ســـال ۲۰۶۰ خواهد رســـید که نشانگر اهمیت سیستم سلامت و بهداشـــت در جوامع مختلف است. پدید آمدن چالش‌های مختلف در نظام‌های درمانی کشورهای جهان موجب شده رتبه‌بندی جهانی و شاخص‌های بین‌المللی در مورد عملکرد کشورها در این زمینه تغییر کند. یکی از کشورهایی که تحت تاثیر چالش‌های دهه‌های اخیر جایگاه مطلوب خود را در فهرست بهترین کشورها از نظر نظام سلامت از دست داده، کشور فرانسه است.

گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نشان می‌دهد که نظام سلامت و بهداشت در فرانســـه، دیگر مانند دهه گذشته بهترین سیستم در دنیا نیســـت. سال ۲۰۰۰، سازمان بهداشت جهانی (WHO) فرانســـه را به‌عنوان دارنده بهترین سیســـتم مراقبت‌های بهداشـــتی در دنیا معرفی کرد. در سال ۲۰۱۳ نیز سازمان توسعه و همکاری اقتصادی در گزارش خود با اشاره به اینکه پایداری سیستم با کاهش جمعیت پزشکی تهدید می‌شود، اعلام کرده بود که هنوز نظام سلامت در فرانسه کارآمد و موثر است. سال ۲۰۱۵، براساس رده‌بندی نشریه بلومبرگ، فرانسه از نظر موثرترین سیستم بهداشت و سلامت، با در نظر گرفتن شاخص امید به زندگی، و هزینه‌های اجتماعی درمان سرانه در کشور به نسبت تولید ناخالص داخلی، در رتبه هشتم قرار گرفت. اما اکنون با گذشت بیش از ۱۵ سال از معرفی فرانسه به‌عنوان بهترین نظام ســـلامت و بهداشت در دنیا، ســـازمان توسعه و همکاری اقتصادی با انتشار چشـــم‌انداز سلامت سال ۲۰۱۵، درباره کیفیت سیستم ســـلامت و بهداشت فرانسه هشدار داد. براساس آخرین ارزیابی و گزارش صندوق بین‌المللی کشورهای مشترک‌المنافع، کشور فرانســـه از نظر تخصیص درصد تولید ناخالص داخلی به بخش بهداشت و درمان رتبه یازدهم را دارد. در حال حاضر هزینه‌های بهداشتی و درمانی از ۷۰ تا ۱۰۰ درصد در این کشور تحت پوشش دولت هستند.

از نظر کارشناسان، در میان کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی، فرانسه از نظر پوشش هزینه‌های سلامت و بهداشـــت بدترین وضعیت را دارد. رئیس بخش سلامت این سازمان می‌گوید: «با وجود تلاش‌های بسیاری که در راستای بهبود دسترســـی به مراقبت و درمان و افزایش نفوذ و پوشش بیمه تکمیلی در فرانسه صورت گرفته، این کشور هنوز وضعیت قابل‌قبولی در این زمینه ندارد.» در فرانســـه، ۱۱ درصد از تولید ناخالص داخلی به بخش سلامت، بهداشت و درمان اختصاص می‌یابد (در میان کشـــورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی متوسط این رقم ۸/۹ درصد است) و هزینه‌های درمانی تا ۸۰ درصد تحت شرایط از سوی دولت پرداخت می‌شوند. فرانسوی‌ها در دفاع از سیستم سلامت و بهداشت خود می گویند که تنها میزان مرگ‌ومیر آن‌ها در حملات قلبی، بدتر از متوسط سازمان توســـعه و همکاری اقتصادی است. آن‌ها معتقدند که تعداد پزشکان باتجربه و مســـن آن‌ها از سایر کشورها چندان کمتر نیست.

■ سیاه‌چاله‌های بهداشتی

در مقایســـه با آلمان که به ازای هر هزار شهروند، ۴/۱ پزشک دارد، (ایتالیا ۳/۹، اســـپانیا ۳/۸، دانمارک ۳/۶) فرانسه به ازای هر هزار نفر، ۳/۳ پزشک دارد. همچنین شاخص امید به زندگی در فرانسه شمع امید این کشور است که در میان سایر کشورها نســـبتا جایگاه خوبـــی دارد و در رتبه ۵ اســـت. امید به زندگی برای زنان در این کشـــور به طور متوســـط ۸۲/۳ سال و برای مردان ۸۰/۵ است و از ســـال ۱۹۷۰ تاکنون، ۱۰ سال افزایش داشته اســـت، در حالی که به‌طور مثال در آلمان، امید به زندگی ۸۰/۹ اســـت. به علاوه به طور متوسط ۱/۴ درصد از مخارج هر خانواده فرانسوی به بخش سلامت و بهداشت اختصاص دارد و این میزان دو برابر متوسط کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی است. از طرفی، گزارش اخیر سازمان توسعه و همکاری اقتصادی از چشـــم‌انداز ســـلامت و درمان ۲۰۱۵، نشـــان می‌دهد که نیازهای پزشکی ۲۳ درصد از مردم فرانسه که درآمد بالایی ندارند به دلیل هزینه‌های زیاد، بدون پاســـخ مانده است.

فرانسیســـکا کولومبو، رئیس بخش سلامت سازمان توسعه و همکاری اقتصادی، درباره ســـیاه‌چاله‌های بهداشت و درمان هشـــدار می‌دهد و گسترش و شیوع بیماری‌های مزمن را یکی از آن‌ها می‌داند. فرانســـه همیشه از نظر شیوع مصرف سیگار و الکل عملکرد بدی داشته اســـت. ۲۴ درصد از افراد بالای ۱۵ ســـال (در مقابل ۲۰ درصد جهانی) سیگاری هستند و مصرف الکل نیز در بین جوانان، افراد میانسال و سالمندان شایع است. درواقع بخش قابل‌توجهی از جامعه به نوعی به مصرف دخانیات یا الکل اعتیاد دارند.

■ بی‌توجهی به پیشگیری

از سوی دیگر بیماری چاقی نیز در این کشور در حال شیوع است. تعداد افراد بزرگســـالی که اضافه‌وزن دارند و به بیماری چاقی مبتلا هســـتند، از سایر کشورها بیشتر است و این تعداد در حال افزایش اســـت. در سال ۲۰۱۲، از هفت فرد بزرگسال و در سال ۲۰۰۰ از هر ۹ نفر، یک نفر در این کشـــور به چاقی مبتلا بودند. کارشناســـان معتقدند الگوی تغذیه بسیاری از خانواده‌ها تحت تاثیر زندگی مدرن و افزایش نقش تکنولوژی در زندگی روزمره تغییر کرده و نقش مواد غذایی ســـالم در سبد غذایی خانواده‌ها کمتر شـــده اســـت. درنتیجه مشـــکل اضافه‌وزن برای تعداد قابل‌توجهی از افراد ایجاد شده است. از آنجایی که اضافه‌وزن عامل بروز بســـیاری از بیماری‌ها به شمار می‌رود، هزینه‌های بیمه درمانی برای این افراد نیز بیشتر می‌شود و تامین هزینه‌ها در این شرایط دشوار است.

تحلیلگران می گویند، یکی دیگر از نقاط ضعف این کشـــور در سیستم سلامت و بهداشت، مصرف بالای داروهای آنتی‌بیوتیک است. این کشور سومین کشور از نظر مصرف این نوع داروهاست و این در شـــرایطی است که تبلیغات وســـیعی علیه استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها به‌ویژه مصرف خودســـرانه ایـــن داروها انجام می‌شود. از سوی دیگر سرمایه‌گذاری اندک در پیشگیری از نقاط ضعف اصلی سیستم ســـلامت و بهداشت کشور فرانسه است. درمجموع، فرانسه تنها ۲ درصد از بودجه سلامت و درمان خود را به مقوله پیشـــگیری اختصاص می‌دهد که کفایت نمی کند. این در حالی اســـت که متوسط جهانی تخصیص بودجه به این موضوع ۳ درصد اســـت. در نظر نگرفتن بودجه کافی برای این بخش از جمله دلایلی است که در درازمدت استانداردهای کمی و کیفی سلامت در جامعه فرانسه را کاهش می‌دهد.

برش

گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نشان می‌دهد که نظام سلامت و بهداشت در فرانسه، دیگر مانند دهه گذشته بهترین سیستم در دنیا نیست. سال ۲۰۰۰، سازمان بهداشت جهانی، فرانسه را به‌عنوان دارنده بهترین سیستم مراقبت‌های بهداشتی در دنیا معرفی کرد. در سال ۲۰۱۳ نیز سازمان توسعه و همکاری اقتصادی در گزارش خود با اشاره به اینکه پایداری سیستم با کاهش جمعیت پزشکی تهدید می‌شود، اعلام کرده بود که هنوز نظام سلامت در فرانسه کارآمد است.

دیگرسو

منبع: سازمان بهداشت جهانی

تامین هزینه درمان، دغدغه‌ای جهانی

هزینه درمان و نحوه تامین آن دغدغه مشـــترک بخش عمده‌ای از جمعیت جهان است. در بسیاری از کشورهای جهان مسئله تامین هزینه‌های درمان همچنان به‌عنوان موضوعی مهم برای دولت مطرح است و مردم این کشورها نیز به سیاست‌گذاری‌های دولتمردان در این زمینه چشـــم دوخته‌اند. بررسی ســـهم پرداختی مردم جهان از هزینه‌های درمان خود به نتایج کاملا متفاوتی منجر می‌شود. در برخی کشـــورها مردم تنها بخش کوچکی از هزینه‌ها را برعهده دارند و در برخی دیگر هنوز نظام سلامت و درمان مناسبی وجود ندارد.

در قاره آســـیا شـــدت و ضعف زیادی وجود دارد. هم‌اکنون مردم چین بیش از ۳۰ درصد هزینه‌های درمان را برعهده دارند و دولت این کشور قصد دارد ســـهم پرداختی مردم را به زیر ۳۰ درصد برساند. اما در ژاپن ســـهم مردم از هزینه‌های درمان فقط ۱۸/۷ درصد اســـت. سیســـتم بیمـــه درمان ژاپن دسترسی جامع به درمان را فراهم می کند و با وجود هزینه‌های بالای درمان، باعث شده بیماران چندان نگران هزینه سلامتشان نباشند. اگرچه ۸۰ درصد بیمارستان‌های ژاپن خصوصی‌اند، بیمارستان‌های دولتی از کیفیت بسیار بالایی برخوردارند. در مقابل شهروندان آذربایجان بیمه درمان ندارند و به همین دلیل ناگزیرند برای کاهـــش هزینه‌های درمانی به شـــهرهای مرزی ازجمله ایران ســـفر کنند. در کشـــورهای عربی منطقه، نظیر کویـــت و امارات متحده عربی، نیز سهم مردم نهایتا ۳۰ درصد است. البته قطـــر عنوان ضعیف‌ترین سیســـتم خدمات درمانی را یدک می کشـــد ولی اوضـــاع در تمامی کشـــورهای عربی مثل قطر نیســـت. در کویت به علت جمعیت کم و درآمد بالا مردم تنها ۲۲ درصد از هزینه‌های بهداشت و درمانشان را می‌پردازند و در امارات هم تنها ۳۰ درصد از هزینه‌های درمانی توســـط مردم پرداخت می‌شود. در ترکیه، همسایه غربی ایران، مردم برای درمان خود ۲۸ درصد هزینه می کنند. نظام بیمه ترکیه با کمک بیمه‌های ملی و بیمه‌های خصوصی برای تامین رفاه مردم تلاش می کند و جالب اینجاست که دولت رقمی بیش از ۸۰ درصد هزینه‌های دارویی مردم را متقبل می‌شود. اما در اروپا شـــرایط تا حدودی بهتر است. در سوئد دولت بابت خدمـــات درمانی و بهداشـــتی یارانه می‌پردازد. کودکان و نوجوانان زیر ۱۸ سال از خدمات درمانی رایگان بهره‌مندند. هر سوئدی با پرداخت هزینه معینی یک کارت آزاد دریافت می کند که با آن می‌تواند از خدمات درمانی رایگان برخوردار شود. در انگلستان، پوشش بیمه اجباری و همگانی است و سهم هر کس از پرداخت حق‌بیمه، با توجه به درآمد و وضعیت شغلی‌اش مشخص می‌شود. تنها ۱۲ درصد مردم این کشور با بیمه خصوصی مراحل درمانشان را طی می کنند.

آلمانی‌ها و فرانسوی‌ها هم با بیمه خصوصی و هم با بیمه دولتی تحت درمان قرار می‌گیرند. بیمه دولتی این دو کشور «بیمه سلامت» نام دارد و ۸۸ درصد مردم این کشـــورها را تحت پوشش قرار می‌دهد و تنها ۲۳/۱ درصد از هزینه تمام‌شـــده درمان را خود مردم می‌پردازند.

اما در آمریکا ســـهم مـــردم از هزینه‌های درمان بیش از سایر کشورهاســـت. گرچه ایالات‌متحده ۱۸/۹ درصد از ســـهم تولید ناخالص داخلی‌اش را به ســـلامت اختصاص داده است اما در این کشور به خاطر جمعیت بالا، مـــردم حدود ۵۵/۳ درصد از هزینه‌های درمانشـــان را خودشان می‌پردازند. هرچند دولت ۴۴/۷ درصـــد هزینه‌های درمان را می‌پردازد ولی حدود ۷۵ تا ۸۰ درصد از ســـاکنان این کشور تحت پوشش بیمه‌های خصوصی قرار دارند. در کانادا بـــدون نیاز به بیمه‌های خصوصی سهم مردم از هزینه‌های درمان تنها ۲/۳۰ درصد اســـت. کانادا یکی از پیشـــرفته‌ترین کشورهای جهان در این زمینه به حساب می‌آید. در این کشور بیمه دولتی اســـت و اغلب هزینه‌های پزشـــکی را دربرمی گیـــرد. کوبا، یکی دیگر از کشـــورهای قاره آمریکا، توجه بیشتری به سلامت مردم دارد به‌طوری که شهروندان این کشور تنها ۸/۵ درصد از هزینه درمان را می‌پردازند.